

A. Skrivelse fra Capitainlieutenant Hammer af 21de Januar 1865.

Det Project til en Havn ved Strandby i Forbindelse med en Jernbane, som De Herr Capitain! har behaget at forelægge mig, har ganske affeet fra den Interesse, jeg nærer for Besklysten i Almindelighed, i høi Grad tiltalt mig. Det vil under de nuværende Forhold være en Livsopgave for vort Land at skabe en Havn paa Besklysten og saaledes aabne en directe og bedre Forbindelse med England, uafhængig af de sydligere Jernbaner og Forbindelsesveie, der nu alle ere i fremmede Hænder.

De beder mig om en Udtalelse navnlig angående Forholdene ved Indseilingen. Jeg skal i den Anledning meddele, hvad en mangeaariig Erfaring har lært mig:

Dybbeden ved Strandby er stor, dybt og sikker for Skibe af alle Størrelser, ligesom Farvandet Norden om Fjæ og Sønden om Skallingen ud til Grunden „Bjælken“, som danner det indre Farvands Afgrænsning mod aabne Sø, er ret dybt, reent og i alle de Aar, jeg har kjendt det, saagodtsom aldeles uforandret Løb. Grundene, som danne Grænsen imellem dette Farvand og det aabne Hav, nemlig „Bjælken“ og „Smørsand“, ere derimod jevnlig nogen Forandring underkastede, hvorved det dybeste Indløb over Varren drages noget mod Syd og derpaa atter gaaer tilbage mod Nord. Med Hensyn til Dybbden over Varren da skal det fremhæves, at denne aldrig i min Tid har været under 8 Fod paa laveste Ebbe med Ostenvind, og jeg har heller aldrig af de paa Fjæns hjemmehørende med Forholdene vel kjendte gamle Sømand hørt, at Nogen nogenstunde i tidligere Tid har kjendt nogen mindre Dybde paa Varren end de meldte 8 Fod, men vel i Regelen en større. Det hænder sig, og har i min Tid hændt sig, at Farvandet i længere Tid holder en større Dybde, og dersom man vilde vælge sin Veie noget østligere langs med Land, kan der selv i dette Dieblit erholdes en Dybde paa laveste Ebbetid af 9 Fod. Forskjellen mellem daglig Ebbe og Floed er her 5 Fod, og man vil saaledes over Varren ind til Graadby have en Dybde med daglig

Højvande af 13 til 15 Fod. Farvandet er saaledes tilgængelig for indtil 11 à 12 Fods dybgaende Skibe.

Jeg kjender ikke, paa hele den Deel af Besklysten, der nu hører med til Danmark, nogen for et saadant Anlæg mere egnet Plads end netop Strandby. Der kunde være Tale om Ribe, men der er for det første en Fod mindre paa Varren ned til Knudbybet, og for det andet er selve Ribe Na flak, og hvad der er det værste, udenfor tilkuffet af meget udstrakte Sandflak, der vilde male til, ligesaa hurtig som man kunde gennemstikke dem. Der er ogsaa Tale om et Project ved Ringkjøbing. Det skal villig indrømmes, at det er muligt der at indbige betydelige Strækninger Land, men om det nogenstunde vil lykkes at skabe et dybt Indløb ved at gennemstjære Holmslands Klitter, anseer jeg for i høieste Grad tvivlsomt. Der lader sig ingen kunstige Midler stille op imod Vesterhavet, Sandflugten og Løbemandet, hvor disse virke i Forening. I saa Tilfælde havde man vist for længe siden fordybet Indløbet gennem Agger Canal og sørget for ved kunstige Midler at gjøre dette vigtige Farvand constant, men jeg anseer dette for praktisk udsørligt ligesaavel som at skabe et Havnindløb i Sandklitterne ved Ringkjøbing. Naar Sligt skal stee med Held, maa det være Naturen selv, som udfører Arbeidet. Det er ogsaa Tilfældet overalt paa Besklysten. Det er Ebber og Floden, som gjør Arbeidet. Det er de uinaadelige Vandmasser, der daglig gaae ud og ind af Løbene, som holde disse aabne. Derfor er ogsaa Dybbden i Farvanden størst hvor Forskjellen mellem Ebbe og Floed er størst, nemlig Syd paa ved Elbens Munding. Virkningen taber sig mod Nord og bliver høist ubetydelig ved Ringkjøbing og Agger. Ved Fjæns har man endnu 5 Fod Forskjel mellem Høi- og Lavvande, og man har heri en Garanti for, at Indløbet til Graadby over Varren stedsse, selv under de ugunstigste Forhold ikke alene vil holdes aabent, men aldrig komme